

Täysistunto

Torstai 26.10.2017 klo 16.00—20.49

2.1. Suullinen kysymys veronkierron estämisestä (Timo Harakka sd)

Suullinen kysymys SKT 146/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Harakka.

Keskustelu

16.04 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Jaamme yhteisen surun Raaseporin turman johdosta. Mutta eduskunnan arkinen työ jatkuu. Kysyn valtiovarainministeriltä veroista.

Kaksi vuotta sitten Sipilän hallitus yritti säätää veronkiertäjien armahdulakia niin sanotusta tehokkaasta katumisesta, mutta joutui perumaan sen. Oli kansalaisten oikeustajun vastaista, että miljoonien veronkierrosta ei rangaista — samaan aikaan, kun köyhien suomalaisten elämä kävi entistä vaikeammaksi. Siksi hämmästyimme, kun hallitus yrittää nyt uudestaan veronkiertäjien armahdusta. Se on kätetty veronkantoa koskevaan 300-sivuiseen esitykseen. Syytesuojan sijaan on tarjolla puolen prosentin veronkorotus, jos Sveitsiin varoja piilottanut veronkiertäjä pelkää jäävänsä kiinni ja ilmoittautuu. Kuulitte oikein: puoli prosenttia. Lakiesityksessä on tästä uudesta armahduksesta esimerkki: jos on pimitänyt 16 000 euron vuokratulot, joutuu maksamaan kahdeksankymppiä. Se on vähemmän kuin mopoilijan ylinopeussakko. Näin pieni riski suorastaan yllyttää veronkiertoon. Kysyn siis ministeri Orpolta: onko todellakin puolen prosentin veronkorotus niin kova pelote, että se ehkäisee verovilppiä, joka vie joka vuosi [Puhemies koputtaa] kymmeniä miljoonia päiväkodeilta, kouluilta ja sairaaloilta?

16.05 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen verojärjestelmä pyritään rakentamaan niin tehokkaaksi ja oikeudenmukaiseksi kuin mahdollista. Verot pitää maksaa; on koko meidän hyvinvointimme perusta, että verot kerätään sieltä, mistä ne kuuluu. Veronkierto tehdään mahdottomaksi, ja ne, jotka veroa kiertävät, saadaan kiinni hyvällä kontrollilla, heitä rangaistaan. Tähän yksityiskohtaan, johon viittasitte, täytyy sanoa, että en tunne tätä yksityiskohtaa, minun pitää tämä asia selvittää. Mutta on aivan selvää, että me rakennamme sekä kotimaisin toimin että yhteistyössä OECD:n ja Euroopan unionin maiden kanssa jatkuvasti verojärjestelmäämme niin, että se estää veronkierron ja rikollisen toiminnan eli veron kiertämisen vastoin lakia.

Puhemies Maria Lohela: Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan nousemalla seisomaan ja painamalla V-painiketta. Samalla muistutan siitä, että sekä kysymysten että vastausten enimmäiskesto on 1 minuutti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

16.06 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On luonnollisesti paikallaan, että ministeri perehtyy siihen lakiin, jonka tänne eduskuntaan on tuonut. Itse asiassa tämä puolen prosentin veronkorotus veronkiertäjille on vielä ankarampi todellisuudessa kuin äsken esitin. Nimittäin lakiesityksen toinen esimerkki on firmasta, joka pimitää miljoonan euron tulot ja sitten katu. Uuden lakinne vaatimus siis on, että tästä miljoonan euron huijauksesta määrätään viiden tonnin rapsut. Kuitenkin täällä eduskunnassa oikeusoppineet ovat todenneet, että näin törkeä tapaus pitäisi ilman muuta saattaa rikosoikeudelliseen tutkintaan — ja nyt se ei olisi enää mahdollista. Tällä uudella armahduspykälällä Suomen valtiovarainministeri kannustaa veronkiertoon ja aggressiiviseen verosuunnitteluun.

Uskallan sanoa, että Suomen satavuotiaassa historiassa ei ole yhtään hallitusta, joka olisi Sipilän hallituksen lailla ajanut miljonäärien, siis kaikkein rikkaimman eliitin, etua. Vastakkaa nyt, ministeri Orpo, takuueläkeläisille tai opiskelijoille: miten heitä hyödyttää se, että tarkoituksella vähennätte valtion verotuloja, [Puhemies koputtaa] joilla voisimme rahoittaa hyvät julkiset palvelut?

16.07 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me emme tarkoituksella vähennä valtion verotuloja. Me teemme jatkuvasti verolainsäädäntöä, jonka keskeisenä tavoitteena on huolehtia siitä, että ne verot, mitkä kuuluu maksaa, maksetaan, ja että verot tulevat maksetuksi. Me teemme töitä, jotta meidän verojärjestelmämme toimii niin, että veron kiertäminen tehdään mahdottomaksi. Kuten totesin, sitä tehdään OECD:n puitteissa, sitä tehdään EU:n puitteissa, jatkuvasti meillä on muun muassa Ecofin-neuvoston pöydällä uusia veronkierron estäviä muutosesityksiä. Me emme tee sellaisia lakiesityksiä, jotka sallisivat tai tekisivät mahdolliseksi veronkierron. On tietenkin niin, että valiokuntakäsittelyssä tämä esitys tullaan ja tulette aivan varmasti sen käymään ensin läpi, ja siinä yhteydessä on mahdollisuus perehtyä siihen, ja kuten totesin, niin tätä yksityiskohtaa, jonka nostitte esille, ja tätä tulkintaa, jonka siitä teitte, en tunne, mutta perehdyn tähän ja palaamme varmasti asiaan.

16.08 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehokkaassa katumisessa rikolliset veronpimittäjät saavat veroseuraamuksia anteeksi ja välttyvät rangaistuksilta joko kokonaan tai osaksi. Järjestelmää on käytetty joko määräaikaikaisena tai pysyvänä eri maissa, ja tämä on ollut käytössä muun muassa naapurimaassamme Ruotsissa. Eurooppalainen läpinäkyvyys on kuitenkin lisääntymässä lähivuosina, ja piilotetun varallisuuden paljastumisen riski on huomattavasti kasvamassa. Arvoisa ministeri: eikö tätäkin taustaa vasten ajankohta ole täysin väärä tällaiselle armahduslaille, kun verkko on kiristymässä näiden ihmisten ympärillä joka tapauksessa?

16.09 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten totesitte itsekin kysymyksessänne, verkko kiristyy koko ajan. Meillä on koko ajan enemmän ja enemmän tietojenvaihtoa, meillä on yhtenäiset verojärjestelmät. Me teemme OECD:n puitteissa työtä myöskin yli EU-rajojen maailmalla eli niin sanottujen veroparatiisien kitkemiseksi. Koko ajan tulee lainsäädäntöä ja sääntelyä ja avoimuutta, jolla pyritään tekemään tyhjäksi veronkierto, jotta ne verot, mitä Suomeen kuuluu maksaa, tulevat maksetuksi, ja tämä on selkeä hallituksen peruslinja. Me emme tee emmekä suunnit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

tele muunlaisia linjauksia kuin sen, että verot, jotka Suomeen kuuluu maksaa, pitää maksaa.

Edelleen on se, että valvonta tehostuu koko ajan. Ja jos joku kiertää tahallisesti veroja, jättää maksamatta verot, jotka Suomen verottajalle kuuluvat, siitä rangaistaan. Se on rikos. [Välihuutoja vasemmalta] Tämä on se perussääntö, [Puhemies koputtaa] miten meidän järjestelmämme toimii.

16.10 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mennäänpäs ajassa hiukan taaksepäin. Eli siis vuonna 2015, kun tämä tehokkaan katumisen malli oli käsiteltyssä eduskunnassa, loppuvuodesta se vedettiin pois PS-puolueen, silloisen hallituspuolueen, vaatimuksesta. Mutta nyt näyttäisi siis siltä, että kun siniset ovat hallituksessa, niin tämä tehokkaan katumisen malli ujutetaan tällaisen laajan, 300-sivuisen valmispaketin sisällä vielä huonompana kuin se silloin 2015 oli. Tässä vuoden 2015 mallissahan oli vain tietty aikaikkuna, jolloin tätä tehokasta katumista sai tehdä.

Nyt kysynkin, kun tämä näyttää hallitukselle tulevan täytenä yllätyksenä: oletteko valmis vuoden 2015 mukaisesti vetämään tämän esityksen pois sieltä valmispaketin sisältä, kun ette näytä itsekään tietävän, että tämä siellä on? Ja sitten [Puhemies koputtaa] — tässä se oikeastaan tulikin. [Naurua — Eduskunnasta: Onko hallituksen arvopohja muuttunut?]

16.11 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei tähän lakiesitykseen ole piilotettu tehokasta katumista uudelleen. [Eduskunnasta: On!] — Ei ole. — Se ei ole siinä sisällä, ja pääosin ne verokäytännöt, jotka esityksessä ovat, vastaavat nykyistä käytäntöä. Sen tehokkaan katumisen, joka oli hallitusohjelmassa, kuten täällä on kerrottu, hallitus kuoppasi jo puolitoista, pari vuotta sitten. Sitä ei olla henkiin herättämässä, koska sille ei ollut tahtotilaa hallituksessa eikä eduskunnassa. Siinä olisi ollut kyse siitä, että kertaluontoisesti, [Antti Rinne: Nyt tulee pysyvästi!] jos on piilotellut omaisuutta, josta olisi kuulunut maksaa verot Suomeen, olisi voinut sen seuraamuksitta tehdä. Tätä ei tehdä, tätä ei esitetä, eikä sitä minun tulkintani mukaan tuosta esityksestä sisältä löydy.

16.12 Kaj Turunen si (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ei ole kysymys, niin kuin ministeri sanoi, todellakaan mistään tehokkaasta katumisesta. Tässä on kyse menettelystä, jossa verovelvollinen itse tekee oikaisumenettelyn kautta verotuksen oikaisun. Nämä esimerkit, mitkä tässä nyt edustaja Harakka kertoi, pitävät paikkansa tämän veronkorotuksen osalta, mutta täytyy muistaa tietysti, että koko se tulo tulee sitten verotettavaksi, eli sen jälkeen siitä maksetaan normaalistikin verot ja sitten tämä veronkorotus tulee siihen päälle.

Mutta minä olisin oikeusministeriltä kysynyt: Kun meillä on kuitenkin ne bis in idem -periaate oikeuskäytännössä eli kaksoisrangaistavuuden osalta on niin, ettei rangaista kahta kertaa, ja nimenomaan tässä esityksessä tietenkin on mahdollista, että se vedetään rikosprosessin kautta ja silloin jätetään tämä veronkorotus, joka on suhteellisen pieni, 0,5 prosenttia, mutta jos on törkeänlainen tilanne ollut silloin, kun tätä on tehty, [Puhemies koputtaa] niin silloinhan tämä voidaan viedä ilmeisestikin myös rikosprosessin kautta.

16.13 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä malleissa tietysti tavoitteena on yleensä se, että saadaan keinolla millä hyvänsä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

maksimoitua veronsaanti kotimaahan. Ne mallit, mitkä Euroopassa ovat käytössä, ovat osittain olleet tuotteliaita, elikkä veronmaksajille on saatu lisää verotuloja hankittua. Ja nyt sitten, jos päällekkäisiä prosesseja aiheutuu tällaisesta lisäverosta, niissä tulee arvioitavaksi kaksoisrangaistavuuden kielto, ja näissä rikosoikeuden periaatteissa täytyy olla tietyllä tapaa tiukkana, että kaksoisrangaistavuus ei saisi niin sanotusti loukkaantua, mutta tällaisissa tapauksissa... Täytyy sanoa, että tästä esityksestä en osaa nyt suoraan sanoa, miten tässä on tämä systematiikka rakennettu, mutta näissä on yleensä hieman ongelmallinen tämän periaatteen kannalta tämä problematiikka.

16.14 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi menettää aggressiivisen verosuunnittelun takia vuosittain jopa satoja miljoonia, jopa miljardeja. Kehitysmaat menettävät vielä enemmän, jopa satoja miljardeja. Yritysten verotietojen avoimuus on yksi tärkeä keino puuttua veronkiertoon ja aggressiiviseen verosuunnitteluun. Onneksi tähän todella voidaan puuttua verotietojen vaihdolla, omistajatietojen avoimuudella ja maakohtaisella kirjanpidolla. Maakohtainen kirjanpito tarkoittaa sitä, että monikansallisilta suuryrityksiltä vaaditaan vero- ja muiden tietojen ilmoittamista maakohtaisesti. Näin voidaan paljastaa aggressiivinen verosuunnittelu ja veronkierto.

EU on antanut aloitteen maakohtaisesta kirjanpidosta. Jotkin jäsenmaat kuitenkin nyt yrittävät jarruttaa asian etenemistä ja vesittää aloitetta. Haluaisinkin kysyä hallitukselta: miten hallitus toimii EU-maiden välisissä neuvotteluissa ja ajaako hallitus voimakkaasti kattavan, aukottoman ja vaikuttavan maakohtaisen [Puhemies koputtaa] raportoinnin vaatimusta?

16.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maakohtainen raportointi, ja erityisesti suuryrityksiltä, on keskeinen avain siihen, että me pystymme saamaan yritysten tiedot ja sitä kautta pystymme verottamaan yritystä ja vielä siinä maassa, johon kulloinkin se vero kuuluu — kyllä ajamme. Mitä tehokkaampi järjestelmä meillä on, mitä suuremmat tiedonsaantimahdollisuudet, mitä selkeämmät tiedonvaihtosopimukset meillä on EU-maiden sisällä ja, kuten mainitsin aikaisemmin, myöskin EU-alueen ulkopuolella OECD:n puitteissa tehtyjen sopimusten mukaisesti, niin sitä tehokkaampi järjestelmä meillä on. Suomella ei ole mitään syytä ajaa muuta kuin maksimaalista avoimuutta, jotta pystymme varmistamaan sen verokertymän, joka Suomeen kuuluu.

16.16 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiasia, ministeri Orpo, nyt kuitenkin on, että tämän uuden armahduspykälän lisäksi vielä pudotatte veronkierrolle määrättävää veronkorotusta alle puoleen nykyisestä. Se tarkoittaa sitä, että te suositte veroja vältteleviä suuryrityksiä. Se ei ole sinänsä yllätys. Se on johdonmukaista. Tämä hallitus on esimerkiksi juuri päättänyt keventää miljoonaperijöiden verotusta. Olen joskus miettinyt, että kun hallitus niin innokkaasti nyt ajaa miljonäärien asemaa, niin miltä se mahtaa tuntua ihan tavallisesta palkansaajasta ja eläkkeensaajasta, joka ihan kiltisti veronsa maksaa, tai miltä se voi tuntua lapsiperheestä, jonka veroja olette parhaillaan korottamassa. Ministeri Orpo, minä haluan kysyä teiltä, tuntuuko teistä tämä kaikki nyt oikealta. Tuntuuko oikealta se, että hallitus antaa verohelpotuksia veroja vältteleville suuryrityksille? Miten tämä nyt itsenne mielestä oikein meni, ja oletteko valmiit perumaan nämä esitykset?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

16.17 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otetaan nyt vielä kerran se, että tämä esitys ei pidä sisällään sitä armahduspykälää tai aktiivista katumista. Eli verot pitää maksaa. Ja me luomme järjestelmää, koko ajan kehittämme niin, että me saamme veronkierron estettyä ja Suomeen kuuluvat verot kerättyä Suomeen. Tämän eteen tehdään laajalla rintamalla sekä kotimaassa että kansainvälisellä yhteistyöllä töitä.

Mitä tulee ylipäänsä veropolitiikkaan, niin minusta hallituksen veropolitiikka on hyvää. Sen keskiössä on työ, yrittäminen, siihen kannustaminen. Olemme huolehtineet siitä, että ensi vuonnakaan kenenkään ansiotuloverotus ei kiristy. [Antti Rinne ja Pia Viitanen: Lapsiperheiden!] Se on aivan erinomainen ratkaisu. Kenenkään ansiotuloverotus ei kiristy. Tämä siksi, että kannattaisi ottaa työtä vastaan, jotta jäisi enemmän käteen siitä omasta palkasta. Tämä siksi, että omalta osaltamme tuemme, että työmarkkinoilla voitaisiin tehdä hyviä, työllisyyttä lisääviä palkkaratkaisuja. [Puhemies koputtaa] Hallituksen veropolitiikka on hyvää.

16.18 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt pitää muistuttaa, että maltti on valttia. Eduskunta on päättänyt lähettää tämän kyseisen asian valtiovarainvaliokuntaan, ja sieltä tämän asian käsittely on siirtynyt verojaostoon, jossa asiantuntijoita tämän asian osalta on kuultu. Minä voin lohduttaa, että verojaosto ja valtiovarainvaliokunta yhdessä hallituksen kanssa kykenee aikanaan tekemään oikean johtopäätöksen. Meillähän on lähiajoilta kokemusta siitä, että esimerkiksi kiinteistöverossa löydettiin hyvä ratkaisu. [Välihuutoja vasemmalta!] Toivoisin nyt, että tämän asian käsittely siirtyy niin kauan kuin verojaosto kykenee tekemään asiasta ratkaisun.

Puhemies Maria Lohela: Tässä ei tainnut tulla kysymystä, mutta edustaja Harakalle vielä yksi lisäkysymys.

16.19 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri on tässä hyvin lyhyessä ajassa päässyt täydellisestä tietämättömyydestä täydelliseen kiistämiseen. Se on hieno suoritus. Mutta on ehkä huomautettava, että sivuilla 76, 148 ja 149 kerrotaan, millä tavoilla tämä aktiivinen katuminen otetaan huomioon puolen prosentin maksimiveronkorotuksilla, ja vieläpä niin, toistan sen, kuten aikaisemmin sanoin, että tapaus, joka oikeusoppineiden mukaan kuuluisi rikosprosessiin, on hallituksen oman esimerkin mukaan käsiteltävä ainoastaan tällaisena pienenä näpötyksenä. Tämä on ennenkuulumatonta, ja tämä teidän kiistämisenne ei ole kovin uskottavaa.

Mutta tämä on tämän hallituksen linja. Me olimme vuonna 13 vielä eurooppalaisen veronkierron torjunnassa eturivin maa. Nyt emme sitä enää ole. Euroopassa veronkierron vastaiset toimet ovat edenneet ripeästi. Suomi tulee siellä perässä. Esimerkiksi Ruotsi ja Hollanti ovat jo panemassa toimeen viime kesänä hyväksytyä veronkiertodirektiiviä. [Puhemies: Ja siinä se minuutti nyt meni!] Milloin Suomen hallitus edes aloittaa lainvalmistelun?

16.20 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä yhteenvetonne ei nyt kyllä perustu yhtään mihinkään. Jos te Ruotsia ihaillette, niin siellähän on esimerkiksi se aktiivinen katuminen voimassa, [Timo Harakka: Puhuttiin eri asiasta!] jos se on teidän mielestänne sitten hyvää veropolitiikkaa. Me teemme kaikkia nii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2017 vp

tä toimenpiteitä, joita olemme EU-tasolla päättäneet, joihin olemme OECD:ssä sitoutuneet yhtenä ja ainoana tavoitteena veronkierron estäminen ja huolehtiminen siitä, [Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä] että Suomeen maksetaan ne verot, mitkä Suomeen kuuluvat.

Mitä tulee tähän alkuosaan, niin minä en todellakaan tunnistanut siitä teidän alkuperäisestä kysymyksestänne ihan tarkkaan, mistä oli kyse. [Timo Heinonen: Se olikin populistia!] Mutta kun selvisi, että viittaatte siihen, että olisimme herättämässä henkiin aktiivista katumista, niin se ei ole tässä esityksessä eikä se ole tarkoitus. Mutta nyt varmasti, kuten edustaja Kalli totesi, valiokunta ja sen verojaosto käyvät tämän asian huolella läpi. Uskon, että näistä väärinymmärryksistä löytyy silloin oikeat tiedot, ja me palaamme asiaan normaalijärjestyksessä eduskunnan käsittelyn aikana. [Välihuutoja]

Kysymyksen käsittely päättyi.